

Nr 342.

Af herr **Fürst**, om tillägg till 45 § 2 mom. riksdagsordningen.

De tillfälliga utskotten, deras arbetssätt och arbetsbörda har sedan lång tid tillbaka varit föremål för upprepade framställningar inom Riksdagen, afseende dels åstadkommande af en allsidigare behandling af till dessa utskott hänvisade ärenden, dels lättande af det makt-påliggande arbete, som genom föreskrifterna i riksdagsordningens 45 § åligger dessa utskotts medlemmar, i det de själfva skola utreda inkomna ärenden samt uppsätta utskottets yttrande.

Vid tillkomsten af 1866 års riksdagsordning afsågos de tillfälliga utskotten för öfvertagande af de ärenden, som förut hänvisats till det allmänna besvärs- och ekonomiutskottet. Det förutsattes därvid, att uppdelningen af dessa ärenden på flere utskott skulle främja en god beredning, då dessa utskotts sammansättning kunde af kamrarna bestämmas med hänsyn till de ärenden, som hänvisades till de olika utskotten.

Dessa ärenden äro emellertid ofta af den beskaffenhet, att för deras utredning och handläggning fordras en ingående sakkännedom inom den förvaltningsgren eller det ämne de olika motionerna beröra, en sakkännedom som mången gång naturligt nog ej är till finnas bland vederbörande utskotts medlemmar. Det är under sådana förhållanden tydligt, att ett dylikt ärende måste i lyckligaste fall afsevärdt fördröjas genom den tid, som åtgår för att den utsedde föredraganden skall kunna tillräckligt arbeta sig in i ärendet, medan mången gång ärendet i trots häraf ej kan få den sakliga utredning, som skulle vara önskvärd. Det har därför framstått som ett önskemål, att äfven de tillfälliga utskotten bereddles förmånen att för dylikt ärendes behandling kunna anlita sakkunnigt biträde.

Redan vid 1869 års riksdag och därefter vid riksdagarna åren 1880 och 1890 förelägo förslag till ändring i bestämmelserna rörande

Bihang till Riksd. prot. 1911. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 147 Häft. (Nr 342.)

de tillfälliga utskotten, men gingo dessa ut på att utbyta desamma mot ett för bägge kamrarna gemensamt ekonomiutskott. Ehuru konstitutionsutskottet såväl 1880 som 1890 i hufvudsak tillstyrkte motionärernas yrkanden, blefvo desamma dock ej af Riksdagen antagna.

År 1900 väcktes åter ett flertal motioner i hithörande ämne. Herrar Strokirch i Första och Hammarlund i Andra kammaren hemställde bland annat, att de tillfälliga utskotten skulle utbytas mot för bägge kamrarna gemensamma utskott, hvilka skulle, liksom de ständiga utskotten, hafva rätt att utse kansli. Herr grefve Hamilton åter väckte i Andra kammaren en motion gående ut på att, med bibehållande af de tillfälliga utskotten i oförändrad form, lämna desamma rätt att utse kansli. Konstitutionsutskottet, som ej kunde gilla de tillfälliga utskottens utbytande mot ett ständigt utskott, ansåg emellertid att det för vissa frågors beredning kunde vara till fördel, om därvid de olika synpunkter, som framträdde inom hvardera kammaren, finge redan från början göra sig gällande, och föreslog i detta syfte en sådan ändring i dåvarande riksdagsordnings 37 §, att efter kamrarnas samstämmiga beslut ett särskildt utskott med lika antal ledamöter från hvardera kammaren kunde tillsättas äfven för beredning af sådana ärenden, som äro af natur att böra hänvisas till tillfälligt utskott. Rörande herr grefve Hamiltons motion hemställde utskottet, att den icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

I anledning af denna utskottets hemställan hade afgifvits reservation af herr Dahn, som med anledning af grefve Hamiltons motion hemställde om sådant tillägg till dåvarande riksdagsordningens 44 §, att tillfälligt utskott skulle tillerkännas rätt att, när det så ansåg behöfligt, utse nödigt skrifbiträde.

Under debatten i Andra kammaren rörande dessa ärenden gingo uttalandena i allmänhet mot konstitutionsutskottets utlåtande i hvad det afsåg sådan ändring i riksdagsordningen, att till behandling af till tillfälligt utskott hörande ärende kunde hänvisas till ett för bägge kamrarna gemensamt utskott, och blef äfven denna konstitutionsutskottets hemställan af Andra kammaren afslagen utan votering.

Rörande herr grefve Hamiltons motion och herr Dahns reservation framhölls bland annat, att tillfälliga utskott ej borde förses med kansli, samt att ordet skrifbiträde i herr Dahns reservation dels ej täckte det som åstundades, dels kunde tolkas som kansli. Det som åstundades vore nämligen ej ett skrifbiträde eller en sekreterare, utan en person med särskild sakkunskap i det ärende vederbörande utskott hade att bereda, ett tillfälligt biträde som kunde stå utskottet till tjänst med

muntliga upplysningar och utredning och som därför borde kunna göra anspråk på ersättning. Utskottets hemställan blef med anledning häraf af kammaren godkänd, hvarmed frågan för denna gång förföll. Inom Första kammaren hade frågan samma utgång.

Behovvet af sakkunnigt biträde till hjälp för utredning af en del till de tillfälliga utskotten hänvisade ärenden föreligger allt fortfarande. Riksdagen lär emellertid ej kunna tänkas nu vilja frångå sin år 1900 uttalade åsikt emot tillsättande af kansli inom de tillfälliga utskotten och torde äfven allt fortfarande hysa betänklighet mot sådant tillfälligt biträdes tillsättande inom alla de tillfälliga utskotten för handläggning af alla till desamma hänvisade ärenden, som afsågs i herr Dahns ofvannämnda reservation.

Jag har därför ansett det vara af vikt att kunna finna en sådan lösning, som, samtidigt den lämnar de tillfälliga utskotten den åstundade befogenheten, dock förhindrar att denna förmån missbrukas, och har jag trott dessa villkor kunna fyllas på det sätt, att vederbörande kammare för hvarje särskildt fall hade att pröfva behovvet af att sakkunnigt biträde anställdes.

För åstadkommande af en snabb och sakkunnig beredning af visst till behandling af tillfälligt utskott hänvisadt ärende vågar jag därför föreslå,

att Riksdagen ville besluta att antaga och till grundlagsenlig behandling förklara hvilande följande tillägg till riksdagsordningens 45 §, 2 mom.:

Därest visst ärende, som hänvisats till behandling af tillfälligt utskott, är af den beskaffenhet att för dess beredning kräves särskild sakkunskap, må kammare, på därom från vederbörande utskott gjord hemställan, besluta, huruvida utskottet för beredning af detta ärende må äga att utse sakkunnigt biträde.

Stockholm den 28 mars 1911.

Th. Fürst.

I motionens syfte instämma:

Ulrik Leander.

E. F. Hellberg.

A. J. Hagström.